

Proposta
educativa per a
la participació

#

3, 2, 1... Fem la motxilla!

Presentació

Entenem autonomia com un conjunt de capacitats pràctiques que permeten al nen o a la nena d'espavilar-se, preparar-se per a la vida, trobar recursos per fer front a les situacions del dia a dia.

El paper de les famílies i dels educadors i educadores passa per posar objectius i fites que permetin al nen o la nena descobrir les seves capacitats i possibilitats. El nen i nena ha de fer el que és capaç de fer en el moment adequat. Accions tan senzilles com tallar la carn, dutxar-se sol, col·laborar a casa (ajudar a parar i desparar taula...) i no tan senzilles requereixen una certa planificació per part de les famílies i dels educadors i educadores. Estimular l'esforç en les petites coses pot ajudar els nens i nenes a comprendre el valor de les coses i de l'esforç.

Per tot això i perquè volem que els nostres nens i nenes de l'esplai siguin cada cop més autònoms, poder treballar certs hàbits i comportaments i la seva maduració afectiva... Proposem una activitat per aconseguir que quan marxem de colònies o d'excursió sàpiguem fer-se la motxilla, assumint aquesta responsabilitat dins de l'àmbit familiar. El secret d'una bona motxilla està en omplir-la només amb el que necessites i organitzar el seu interior equilibrant el pes.

Les colònies ofereixen als nens i les nenes la possibilitat de provar la seva autosuficiència i autonomia lluny de l'entorn familiar habitual. És una manera de començar a vèncer les petites inseguretats i por i d'il·lusionar-se amb un projecte comú que es viu com una gran aventura. Els nens i les nenes ja tenen, a partir dels tres anys, un potencial considerable de sociabilitat i són capaços de conviure un xic deslligats de la seva família sense que això els hi produeixi angoixes. Les colònies promouen una relació molt intensa entre infants de diferents edats i grups, aprenen a conviure amb altres nens i nenes. A les colònies els infants prendran moltes coses que no hauríem pogut preveure perquè és una ocasió que possibilita l'experimentació, el risc i la descoberta. Anar de colònies és una experiència inoblidable pels infants i, també, pels monitors i monitores.

Objectius educatius

- Treballar l'autonomia dels infants.
- Afavorir la capacitat organitzativa dels infants.
- Prendre consciència d'allò que és realment necessari i que no.

Motivació

Les petjades

Acabem de tenir notícies d'un nou habitant de Terrastranya, amic de l'Osvald, hem trobat les seves petjades per l'esplai i aquestes són com plomes, plomes de tots colors.

Vinculació amb el Centre d'Interès

Anem a veure a l'Osvald, a veure si ell reconeix aquestes petjades, efectivament ens diu que sí, es tracta d'un habitant de Terrastranya i ens explica que aquest és una mica característic, té forma de motxilla, amb una boca molt gran, com si fos una gran butxaca, que tot s'ho empassa i amb unes escombretes, que serveixen com a nanses, és la Tapuka. La Tapuka, a part de ser tant característica físicament, té una personalitat també força especial, li agrada que tothom la cuidi i endreci les seves joguines, roba... dins de la seva boca. Pobre d'aquell que a Terrastranya se'n oblidava de ser endreçat!, la Tapuka, desplega les seves ales escombreres i li fa pessigolles sense parar, una estona de pessigolles pot estar bé, però molta... Ara que està pels voltants de l'esplai, haurem de vigilar, i mirar bé com tenim les joguines d'endreçades, l'esplai i el material. La Tapuka sap que d'aquí pocs dies anirem de colònies tots plegats i que per anar-hi hem de portar una gran motxilla amb moltes coses: pantalons, samarretes, pijama,... Potser ha estat vigilant com fem la motxilla i ha pensat que aquesta és una bona oportunitat per ajudar-nos a aprendre com hem de fer la motxilla i quines coses són necessàries i quines no.

Començarem l'activitat recuperant una activitat del bagul de les emocions, en aquets cas serà la **caixa dels tresors**, on mostrarem als nostres companys i companyes el nostre món emocional i amb la que reforçarem l'autoestima dels infants i treballarem el propi autoconcepte, i el concepte que la resta de companys i companyes tenen de nosaltres.

És important que aquests tresors que guardin a la capsa puguin ser compartits amb la família, i com que per fer la nostra motxilla sempre necessitem l'ajuda de la família, aprofitarem aquesta implicació i participació.

Activitats

La tasca de fer la motxilla hauria de ser dels nens i nenes, però gairebé sempre ho fan les famílies. Tenen com un do especial per organitzar la motxilla. Saben plegar la roba perquè no ocupi gaire espai, no es descuiden mai de posar-hi res del que necessitaràs i ho encabeixen tot sense esforç. Però, quan arribem a la casa de colònies no trobem res perquè no ens hem fet nosaltres la motxilla, o bé quan les colònies acaben i has de fer la motxilla sense ajuda de ningú, ens trobem amb una pila de roba rebregada que no saps per on començar a organitzar. Et vénen moltes ganes de cridar la mare i demanar-li que et guardi la roba dins la motxilla, perquè a tu no t'hi cap!

Per això, aprofitarem la visita de la Tapuka, que ens ajudarà a aprendre com hem de fer la motxilla per anar de colònies. Aquesta activitat serà molt dinàmica, ja sabem que a la Tapuka li agrada que les coses estiguin ben endreçades, però també sabem que li agrada que els habitants de Terrastranya aprenguin amb un somriure a la boca! Doncs quina millor manera d'aprendre i, a la vegada, de passar-nos-ho bé fent una gran gimcana.

Gimcana

Amb la gimcana de la Tapuka volem treballar amb el grup d'infants la importància que té preparar la motxilla, saber què hem de portar i què no i en quin lloc de la motxilla podríem guardar cada cosa. Serà molt més fàcil pels nens i les nenes trobar les coses si saben on les tenen i potenciarem la seva autonomia. A la vegada però, haurem de fer un treball amb les famílies, per tal d'aconseguir que facin partícips als nens i a les nenes d'aquest moment tant especial. En què consistirà la gimcana:

- Per fer-la ens haurem d'organitzar per petits grups. Aquests depenent de l'edat i de l'espai on es realitzi poden anar sols o acompanyats per un monitor o monitora.
- Els nens i nenes tenen com a missió buscar una sèrie de cartells per l'esplai amb elements de la motxilla (cantimplora, gorra, sac de dormir,...). Quan els trobin hauran de memoritzar aquests elements. Per saber quins cartells han de buscar, cada grup de nens i nenes tindrà una tarja amb l'ordre dels cartells que ha de buscar, i per tant hauran de seguir aquest ordre. Un cop tinguin això... a buscar el primer cartell! Quan l'han trobat, han de memoritzar les coses que hi ha al cartell (poden ser dibuixos, paraules...) relacionades amb les colònies. En el moment que hagin memoritzat el cartell, aniran al lloc establert com a control central i li diran al monitor/a què hi havia al cartell. Si la resposta és correcta, el monitor/a els hi farà la prova, una vegada feta, aconseguiran algun/s element/s per fer la motxilla que guardaran en un punt determinat pel grup. Una vegada aconseguit el primer/s element/s, aniran a buscar el cartell número dos, el memoritzaran, tornaran al control central, diran

que hi havia, faran la prova, aconseguiran l'element o elements i així fins que acabin amb totes les proves i aconseguixin tots els elements. Al acabar cada prova el grup aconseguirà un element real per ficar a la seva motxilla (el pijama, el sac, el necesser,...) infiltrats entre aquests elements hi haurà coses que no s'han de portar a les colònies, com poden ser joguines, caramels,...

● Proves

Una gimcana sempre és molt emocionant pels infants d'aquestes edats i més encara si té l'element afegit d'aconseguir les coses que hem de portar a les colònies per després muntar la motxilla. És per aquest motiu pel qual proposem proves fàcils, ràpides i molt àgils com poden ser les següents:

- *Cursa de sacs (habilitat i agilitat)*
- *Creuem el riu (habilitat i agilitat)*

Cada infant tindrà dos papers de diari que seran les seves dues pedres per creuar el riu, haurà d'anar posant les seves pedres per creuar sense mullar-se els peus, fins arribar a l'altre riba.

- *Pilota al coll (Tacte + agilitat)*

En rotllana, es van passant pilotes de diferent mida amb l'ajuda de la barbata i el pit. Les pilotes no poden tocar a terra. Es contaràn el número de voltes aconseguit o les voltes en un temps determinat.

- *Transport urgent (Força + enginy)*

Per grups hauran de transportar un membre del grup a través d'un llarg recorregut. És necessari que tots ajudin i que el transportat no toqui a terra.

- *Agafar la forquilla (Oïda)*

El monitor seu en una cadira amb els ulls tapats. Sota la cadira hi ha un plat i una forquilla. Al voltant de la cadira, en cercle hi ha els nens i les nenes asseguts. Els nens/es han d'intentar acostar-se al plat i la forquilla, agafar la forquilla i tornar-la a deixar sense fer soroll. El monitor quan senti un soroll ha d'indicar d'on surt i després es canvien els papers. Pot fer-se també amb una campana sota la cadira que han de fer sonar els altres.

- *El punt més proper (Orientació en l'espai)*

Amb els ulls tapats els nens i les nenes hauran de posar un objecte el més a prop possible d'una línia dibuixada a terra. Abans hauran contat les passes i s'ho hauran mirat bé.

- *Màrfega màgica (Equilibri + enginy)*

Entre el grup hauran d'agafar un matalàs i ficar-hi una pilota a sobre. Amb la pilota en equilibri hauran de fer un recorregut determinat. Si la pilota cau hauran de tornar a començar.

- *Llançament de cèrcol (Precisió de moviments)*

Es tracta de fer un llançament de cèrcol a l'estil de llançament de disc i intentar ficar el cèrcol dins d'un

con situat a uns quants metres. Entre tot el grup (i per ordre de llançaments) hauran de encertar tots els cercles (5 per exemple).

- *Els cambrers (Agilitat + equilibri)*

És un joc de relleus. Amb un frisbee que fa de plata de cambrers, els nens hauran de passar uns obstacles com cons o saltar per algun lloc i tornar el relleu. El frisbee s'ha d'agafar per sota amb la mà plana. Per augmentar la dificultat pot ficar-se algun objecte dins el frisbee. Si cau la plata han de tornar a començar. També es pot fer la variant de fer-ho amb dos frisbees. Hauran de fer el relleu complet. És cronometra.

- *Tir de pinyol (Habilitat)*

Cada nen del grup llançarà el pinyol d'una oliva tan lluny com pugui. Els tres que allarguin més el llançament puntuaran la distància i la suma dels 3 serà la puntuació de l'equip.

● Una vegada aconseguits tots els elements, el que hem de fer, és mirar bé què hem aconseguit, potser hi ha coses que a les colònies millor no portar... Caldrà tenir-ho clar per quan fem la cursa de relleus. Per fer l'observació podem marcar un temps, per donar una mica més d'emoció, depenent de l'edat dels nens/es.

● Un cop seleccionat què ens volem portar de colònies, farem una cursa de relleus. En una banda, estarà el grup de nens i nenes que tindran una motxilla gran de colònies. Aquests hauran de fer fileres per grups per poder fer la cursa de relleus. A l'altra banda, tindrem una pila amb els elements que hem aconseguit de la gimcana.

Amb la motxilla posada, el primer nen/a anirà el més ràpid possible fins la pila on tenen tots els elements que han d'aconseguir, ficarà a la motxilla un element dels que han seleccionat prèviament necessari per anar de colònies. Quan ho hagi fet, tornarà cap al lloc on estan els seus companys i companyes i li donarà la motxilla al següent nen/a, i així fins que tinguin totes les coses que creuen que son necessàries dins de la motxilla i ben col·locades!

- Quan un grup ja ho tingui tot dins de la motxilla i el màxim de ben col·locat possible, prepararem els relleus i farem la posada en comú de com ha fet cada grup la seva. En aquesta posada en comú, reflexionarem amb els infants sobre què hem de portar i què no, perquè no és necessari. També parlarem de la importància de tenir les coses ben endreçades, per saber on estan i poder-les agafar ells sols, sense haver de demanar ajuda a les persones adultes. Caldria parlar sobre la importància de participar a casa en la preparació de la motxilla.

- Per acabar, si la Tapuka estigués ara mateix amb nosaltres segur que estaria traient la seva escombreta i fent-nos pessigolles sense parar! Doncs 3, 2, 1... pessigolles per tothom.

- **Pels infants més petits.** Per aquests nens i nenes, si estan en un únic grup, es pot variar l'activitat, ja que el seu desenvolupament físic, potser no els permet fer els relleus amb la motxilla plena. En el cas d'aquest grup, a cada prova aconseguiran imatges d'elements que han de portar de colònies i coses que no. Per fer el relleus, podem fer una motxilla de cartró, i posar-hi unes nanses, de manera que se la puguin penjar i després enganxar amb

velcro /bluetack els elements que creguin que han de portar.

- **Per les famílies.** Un cop finalitzada la gimcana estaria mot bé poder fer una feina amb les famílies. Cada entitat, cada grup té una realitat familiar diferent.

Una proposta per poder treballar amb les famílies la importància que té pels nens i les nenes participar en el muntatge de la seva motxilla, és aprofitar el marc de la reunió on es parla de les colònies, on s'explica que han de portar i què faran.

Una proposta seria organitzar als pares en grups i fer els relleus igual que han fet els nens i les nenes, però sense fer les proves.

Una altra proposta és convidar a les famílies la tarda que es faci la gimcana, i que participin del joc amb els nens i les nenes. En acabar la gimcana i després de fer el muntatge de les motxilles, haurem de fer una mica de reflexió sobre la importància que té la preparació de la motxilla.

Si no veiem clar convidar les famílies a realitzar l'activitat o no fem reunió informativa de les colònies, podem fer un recull de fotos, amb alguns vídeos de l'activitat i un de final on entre tots els nens i les nenes preparem la motxilla per marxar, editar-ho i fer-li arribar a les famílies pels diferents canals possibles (posar-ho al web, penjar-ho a youtube i facilitar el link a les famílies,...)

Recull d'idees de com fer una bona motxilla

“El més important és que siguis tu el que et facis la motxilla”. Així, sabràs el que portes i com ho portes organitzat dins la motxilla, i quan estiguis a les colònies o d'excursió sabràs si has perdut alguna cosa o com ho has de tornar a encabir tot dins la motxilla perquè hi torni a cabre perfectament. Això no vol dir, però, que no puguis demanar ajuda a la teva família. Feu la motxilla junts, així entre uns i altres recordareu tot el que hi heu de posar.

Un altre aspecte important a l'hora de fer la motxilla és mentalitzar-te que no pots fer com els cargols i endur-te la casa a l'esquena. La motxilla no pot pesar excessivament perquè l'has de portar tu i no cal agafar una lumbàlgia. Has de ficar a la motxilla només el que necessitaràs

Una bona manera de planificar el que has de dur, sense passar-te ni descuidar-te res, és fer una llista amb el que realment necessitaràs. En aquesta llista no incloguis tot allò que a les colònies no faràs servir i que impediran que puguis gaudir de l'agermanament amb els altres infants.

A continuació, introdueix les coses a la motxilla seguint un ordre i procurant repartir el pes entre costat i costat. Utilitza les butxaques més petites i laterals per posar-hi els objectes petits (els coberts, la lot, els mocadors de paper, un llapis, una llibreta, la gorra, etc). A l'espai central i més gran de la motxilla, col·loca a baix de tot el sac de dormir i el calçat. A sobre, posa-hi la roba de dormir i, després, la roba de posar-te a diari. El necessari pots posar-lo entre la roba, omplint forats o a dalt de tot. Fora de l'espai

central i subjectat per la tapa que tanca la motxilla, col·loca l'aïllant, si és que vas de campaments, és clar! La cantimplora i altre material divers que duguis pots utilitzar-lo també per ocupar aquells forats que han quedat buits entremig de la roba.

Busca un lloc que estigui a mà per posar-hi el cangur o la capelina, per si de cas durant el viatge plou. Si no tens una butxaca exterior prou gran, posa-ho a l'espai central de la motxilla, a dalt de tot.

No et descuidis de posar a la teva motxilla roba d'abric, tot i que sigui estiu, ni tot allò que els organitzadors dels campaments o les colònies us hagin dit de dur (repel·lent d'insectes, protector solar, dinar del primer dia, etc).

Fet això, hauries de tenir preparada la teva motxilla. Per acabar, però, destacarem un últim i molt bon consell: marca la teva roba i objectes personals amb el teu nom i cognoms. Així, si n'extravies algun objecte i algú de les colònies el troba, te'l podrà retornar.

Valoració

Per finalitzar l'activitat fem la valoració diària, eina que ens serveix per valorar com ha anat el dia, com ens hem sentit, que hem après... Seurem en rotllana i els infants seran els protagonistes. Hauré d'escoltar i respectar les opinions de tots els companys i companyes. Per valorar podem utilitzar els elements de l'assemblea de Terrastranya, com per exemple el llenguatge o el pal de pluja.

Ens fixarem tant en els aprenentatges que hem fet, com en el desenvolupament de les sessions. És a dir, valorarem si som capaços de fer la nostra pròpia motxilla, si hem après que cal portar i que no cal portar a la motxilla...; sense deixar de valorar si el nostre comportament durant el desenvolupament de l'activitat ha estat correcte i si ens hem sentit a gust.

Posar atenció als aspectes següents

- L'equip educatiu ha de fer un seguiment acurat de la gimcana i fer modificacions en algunes proves si fos necessari, en funció de les edats i les capacitats del grup d'infants.
- Us presentem una proposta de proves, aquestes les podeu modificar en funció del vostre grup d'infants, necessitats, espais...
- El fer partícips a les famílies en l'activitat és una bona oportunitat per implicar-nos en el dia a dia de l'esplai, haureu de valorar en funció del vostre grup si es convenient fer-ho, si hi participaran.

#

Recursos

- Bauman, K. *Sécame los platos*. Madrid: Altea, 1995.
- Denou, V. *Teo va de campamentos*. Barcelona: Timún Mas, 1995.
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. *Exemples d'unitats de programació. Cicle Inicial*. Edició: Servei de Difusió i Publicacions.
- Gustí, R. *Qui ajuda a casa?* Barcelona: Editorial Lluís Vives, 1990. Col·lecció "Ala Delta", núm.26.
- <http://www.xtec.es/~jroca222/100gimkanes.pdf>
- http://www.esplaisantmedir.com/index.php?option=com_content&task=view&id=146&Itemid=76
- http://www.grupojuven.com/GJ%20web%202006/Paginas_info2/campamentos/como_hacer_lamochila.htm
- <http://www.esplai.org/estiu/default.asp?m=5raons>

#